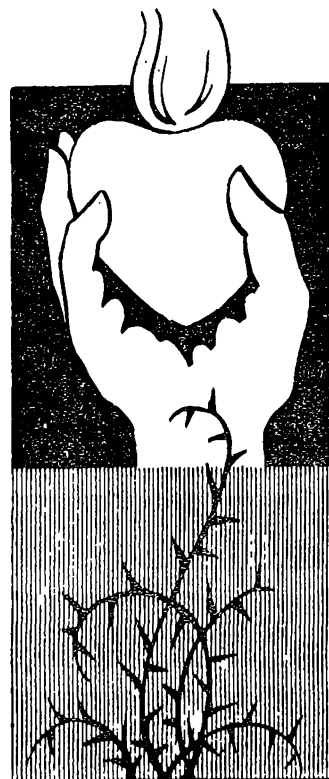

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

T. S.: A keresztyénség India ítélete alatt és India a keresztyénség ítélete alatt. — **G. L.:** Miénkek-é a középiskoláink? — **Mult és jelen. H. J.:** Az ifjúság vezetése. — **Igy szól az Úr. Dózsa Dániel:** Nem hoztunk kenyeret magunkkal. — **Egyházunk munkája. László D.:** Három konferencia. **Keresztyén kritika.** — **Irodalom és művészet.**
Krónika.

V. ÉVF.

1931.

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

14.—17.

S Z Á M

Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből.

Kiadják az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theol. Fakultásának tanárai

Megjelentek :

1. sz. Dr. Gönczy Lajos: A református egyház kultusza — — — — — 20'—
2. sz. Dr. Tavasz Sándor: A Kijelentés feltétele alatt — — — — — 40'—
3. sz. Dr. Imre Lajos: Isten és az emberi lélek — — — — — 20'—
4. sz. Dr. Tavasz Sándor: A dialektikai theologia problémája és problémái — 20'—
5. sz. Maksay Albert: Az exegesis problémái. — — — — — 25'—
6. sz. Dr. Gönczy Lajos: Az igehirdetés tényezői. — — — — — 25'—
7. sz. Dr. Tavasz Sándor: A theologiai irányok átértékelése. (A dialektikai theologia, mint a theologiai irányok korrekciója.) — — — — — 35'—
8. sz. Dr. Imre Lajos: A Kijelentés és a pedagógia. — — — — — 35'—
9. sz. Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája. — — — — — 20'—
10. sz. Dr. Tavasz Sándor: A szociális és gazdasági törekvések theologiai megítélése. (A szociálizmus, kommunizmus, fascizmus.) 35'—

Előkészület alatt vannak :

11. sz. Dr. Gönczy Lajos: A 19. századi erdélyi igehirdetők biblicitása.
12. sz. Dr. Imre Lajos: A vallástanítás legkritikusabb kérdései.
13. sz. Borbáth Dániel: Irenaeus theologiája.
14. sz. Orth Imre: Barth tana az igehirdetésről.
15. sz. Dr. Imre Lajos: Az ifjuság és a világnézet.

Megrendelhetők az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában
(Cluj-Kolozsvár, Református Theologia.)

<p>KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T. Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.</p> <hr/> <p><i>Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö- ket nyújt.</i></p> <p>Fiókjai: Dej, Dicsőszentmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mures, Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temeșvár.)</p> <p>Saját tőkéi: 145 millió Lei.</p> <p>Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda), Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Reghin (Szászrégen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy-Hunyad), Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla (Sz.ujvár)</p> <p>Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasut mellett.</p>	<p>GAZDÁK TAKARÉKPÉNZTÁRA</p> <p>KOLOZSVÁR, Calea Victoriei 38</p> <p>Betéteket legelőnyösebben kamatoztat, váltókölcsönöket folyósít.</p>
--	---

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

V. EVFOLYAM

1931. JULIUS 15. - SZEPTEMBER 1.

14.-17. SZÁM

A keresztyénség India ítélete alatt és India a keresztyénség ítélete alatt.

E. Stanley Jones: Krisztus India országútján.

Kétségtelen, hogy a missziói munkákról írott könyvek között a legérdekesebb. Olyan embernek a munkája, aki mélyen bele tudott helyezkedni India népének lelkébe és annyira azonosítani tudta magát e nép sajátos lelkiségével, hogy szíve *együtt* dobant, elméje *együtt* gondolkozott e nép szívével és elméjével. Ennél a megértő és azonosuló szeretetnél fogva képes volt olyan sajátos missziói módszert alkotni, amely e könyvben foglalt kritikai szempontokból következőleg, kétségtelenül a legjobbnak és a legmegfelelőbbnek látszik.

E szűkebb értelmű szempontokon túl, azt is megállapíthatjuk, hogy ez a könyv India belső lelki alkatának a megismerésében a legjobb és a legmegbízhatóbb könyv. Nem hiába, hogy misszionárius írta, aki át tud látni a hindu nép lelkének és lelki kultúrájának a külső kérgén. *Ott* ragadja meg e sokféle rétegeződésű és nemzetiségű nép lelkét, *ahonnan* általános szellemi, erkölcsi és politikai magatartásának és viselkedésének eréi szétágaznak és *ahova* viszont ős-sze is futnak.

De a legérdekesebb és a legtanulságosabb ez a könyv a keresztyénség szempontjából. Ez a szénzációs könyv különösképen azért jelentős, mert Indiát és a keresztyénséget úgy állítja egymással szembe, hogy *kölcsönösen megítélik egymást*. Ebben a kölcsönös ítélesben csak az a különbség, hogy míg India ítélete a keresztyénség felett *igen hangos és fölényes*, addig a keresztyénség ítélete India felett *igen csöndes és félénk*. Sok helyen az a benyomásom, hogy az író a keresztyénséget egészen kiszolgáltatja India ítéletének, ellenben Indiát kivonja a keresztyénség ítélete alól. Míg a keresztyénséggel szemben sokszor egyenesen illojálisnak mutatja magát, addig Indiával szemben túllojális. Azonban *mégis*, vagy *épen azért* India ítélete életbe-vágó jelentőségű a keresztyénségre nézve.

India ítéletét a keresztyénség felett különösképpen abban a megállapításában tartjuk döntőerejűnek, hogy igen élesen láttatja meg, hogy a *keresztyénség ma nem az evangéliumi-prófétai lényegében, hanem merőben periférikus vonásaiban érvényesül*. „A keresztyénség egyik enyhe válfaját oltjuk be ebbe a világba és ezzel azt érzjük el, hogy ez a világ lassanként immunissá válik az igazi keresztyénséggel szemben. A keresztyénség nagy területeit beoltották valami szelid keresztyénséggel és ahol ez megtörtént, ott idegennek és lehetetlennek tűnik fel az igazi keresztyénség. Mint ahogy más valaki mondja: Egyházaink olyan emberek-ből állanak, akik éppen úgy megrettennének akkor is, ha valaki a keresztyénségben kételkednék, mintha valaki megvalósítaná azt.” (82—83. lapokon.) Indiának ez az ítélete kétségtelen igaz. Azonban nem igaz a keresztyénségnek az a formája, amellyel a jelenkori keresztyénséget helyettesíteni, vagy pótolni akarja. Nem fedi a keresztyénség evangéliumi-prófétai lényegét az a keresztyénség, amellyel a keresztyénség jelenkori hitvallási-egyházi megnyilatkozásait helyettesíteni szeretné. Ennek a könyvnek az írója a keresztyénségről egy olyan eredeti, egyéni képet alkotott magának, amely őt a keresztyénségnek európai egyházi formáival szemben nagymértékben elfoglaltta tette.

A keresztyén missziók minden időben arra törekedtek, hogy a keresztyénség tanításait lehetőleg annyira leegyszerűsítsék, hogy azt az európai kultúrától távol álló népek könnyen elfogadhassák. Ebből a célból valami egészen általános evangélizmust alakítottak ki, amelynek nincs köze semmiféle világnézethez és amelyben alig van valami tanszerűség. Könyvünk íróját is az a törekvés vezette, hogy *keresztyénséget alkalmazza Indiához*. Alapvető követelése, hogy Indiának az európai útakról letért és

India útjait járó Krisztus kell, aki tehát nem viszi magával Nyugat civilizációját, még a „keresztyéniséget“ sem, vallástörténeti és egyháztörténeti értelemben, hanem viszi az „evangélium“-ot a maga primitív és naiv formáiban.

Ha jól szembenézünk ezzel a rendkívül érdekes és tanulságos könyvvel, úgy minde-
nekelőtt azt kell megállapítanunk róla, hogy egy tisztalátású keresztyén intellektuella van dolgunk, akinek *missziói módszeres szempontjai igen jók, keresztyénsége azonban nagyon is csak erkölcsi síkban mozog.* A keresztyéniséget pl. így jellemzi: „Légy Krisztushoz hasonló — add oda magad (27. lap)“; vagy másutt azt mondja: „Krisztusnak lenni azt jelenti, hogy megértettük Jézus szellemét (74. lap).“ A keresztyéniséget, azaz a krisztusi életet valami *általános spirituális mozgalomnak veszi, amely szervesen nő.* Krisztusban elsősorban nem a Megváltó-Urat, nem a Szentháromság második személyét, a Fiu-Istent látja, hanem a „hőst“, a „jellemet“, annyira, hogy Gandihban „sok hasonlóságot fedezett fel“, ami Krisztusra emlékezteti (43. lap). Ez a Krisztusról alkotott felfogás lehet szép, érdekes, lehet megragadó, de nem ment a modern morálistól, vagy az entuziazmustól és mindenekelőtt pedig nagymértékben viszonylagossá teszi a Krisztus istenségét és szuverén úr-voltát. Annyira levonja az emberi színvonalra, hogy egyenesen arról beszél, hogy az emberben is van valami „krisztusszerű“. Bizonyos merészséggel és paradoxonnal fejezve ki, azt mondhatnám, hogy a Stanley Jones Krisztusa, az India országútján járó Krisztus egy „angol Krisztus“. Ami alatt azt értem, hogy egy modern protestáns angol ember keresztyén életstílusának megfelelő Krisztus. És itt azt kérdelem: Miért kell nekünk más alapot vetnünk, más karakter-vonásokkal felruházunk Krisztust, mikor az Anyaszentegyház igehirdetésében előttünk áll az a Krisztus, akit a mi atyáink, a niceai, a chalcedoni atyák, a reformátorok és a protestáns hitvallók ismertek, vallottak, hirdettek? Az Anyaszentegyház Krisztusa nem emberi izlés szerint alkotott Krisztus, nem „történeti“, nem „spekulatív“, nem „filozófiai“, vagy „theologiai“, nem „missziói“, nem indiai, vagy amerikai, vagy európai, hanem *élő Krisztus*, aki az Anyaszentegyház hitközösségében, az Ige és a Szentlélek által megszólít, hív, ítél és felment.

Krisztus ott van, ahol az Anyaszentegyház van, mert az Anyaszentegyház ott van, ahol Krisztus van. Krisztus az Anyaszentegyház közösségén kívül, nem élő Krisztus, hanem egy elv, vagy idea, egy gondolat, amely lehet Indiára nézve, éppen úgy, mint a modern európai emberre nézve

megragadó, lelkesítő; ébreszthet nagyszemű élményeket, támaszthat meleg hangulatokat, de nincs az élet és halál határáig kiható ereje. Krisztus, mint az Anyaszentegyház Feje, a kiválasztottak Megváltója és Ura, bűnbocsánatot és örökéletet ad, újjászüli és megigazít, megszentel és megdicsőít. Miért kell tehát akár az indiai, akár más misszióknak úgy félni az Anyaszentegyház Krisztusától? Vagy szükségképpen kell-e Európa desperálttá vált, kiábrándult és romlott kultúráját és civilizációját az Anyaszentegyháznak magával vinnie? Ha lehet Krisztust Európa civilizációjától függetleníteni, vajjon nem lehet-e a keresztyén Anyaszentegyház is? Ezekre a kérdésekre csak azok felelhetnek „nem“-el, akik el tudnak képzelni egy „egyháznélküli“ keresztyéniséget, vagy akik modern humanizmussal higitott keresztyéniségükben meg tudnak elégedni az élő Krisztus helyett a Krisztus „szellemé“-vel, mint valami általános elvvel, vagy lelkelettel.

Krisztus India országútján is csak az ő testében, az Anyaszentegyház közösségében válik élő hatalommá, úrrá és királlyá, különben pedig egy szegény cinikus filozófussá lesz, aki csak szaporítja az indiai bölcsék hosszú sorát és előbb, vagy utóbb elvész az indiai szekták szövevényében.

T. S.

Miénk-e a középiskoláink?

Az államhatalom újabb és újabb rendelkezései folytán, mint *jogi kérdés* is mind komolyabban és fenyegetőbben vetődik fel előttünk: Miénk-e a középiskoláink? Középiskoláink felügyelete, kormányzása, belső életének megszabása és irányítása, tanterve, a tanári testület fölötti rendelkezés, sőt annak megválasztása is napról-napra mind fenyegetőbben kisiklik egyházunk kezéből. Ezzel kapcsolatosan, mert ebből folyólag egyre halványulnak mindazok a jellemző vonások, amelyek ez intézeteket reformátusokká tették és amelyekért érdemes volt ezeket az intézeteket alapítani és fenntartani. — Bármilyen nagy fontosságú e kérdésnek a jogi oldala, most nem erről lesz szó.

Az egyre súlyosbodó gazdasági válság folytán mind erőteljesebben nyomul előtérbe e kérdésnek *anyagi* oldala. Ki köteles gondoskodni és hogyan tudjon gondoskodni középiskoláink fenntartásáról? — így vetődik fel e kérdés anyagi vonatkozásban. A kerület? Az előjáróság? A szülők? Az egyháztagek? Az állam? Kérdések, amelyekről pro és kontra még egyre tart a vita és e közben egyre súlyosabb helyzetbe jutnak iskoláink. Meddő,

hiábavaló — legalább is momentán hiába való vita ez — mert a fenntartásra hivatottak vagy kiszemelték egy része nem akar, más része nem tud a fenntartásról a szükséges mértékben gondoskodni.

Miénkek-é középiskoláink? — akár jogi, akár anyagi vonatkozását nézve e kérdésnek életbe vágóan fontos, mit tudunk, mit fogunk rá felelni. E kérdésnek egyik oldalát sem lehet figyelmen kívül hagyni, mert végzetesen megbosszulja magát. Minden erőnkkel küzdenünk kell azért, hogy jogilag megnyugtatóan tisztáztassék e kérdés és anyagilag sürgősen rendeztessék. Ha az elmúlt tizenhárom esztendő alatt e téren történtek is hibák, meg kell állapítanunk, hogy egyházunk e kérdés megoldása érdekében anyagi és szellemi téren olyan óriási erőfeszítéseket tett, hogy jogos szemrehányás a mai szomorú helyzetért alig érheti. És mivel minden reményünk megvan arra, hogy a jövőre nézve is meg fog tenni mindent e kérdés rendezésére, a jogi és anyagi vonatkozások fontosságának látása és kihangsúlyozása mellett is azt merjük állítani, hogy e kérdés első sorban, a jelen körülmények között nem jogi és nem anyagi kérdés, és nem is itt fog eldőlni, hogy miénkek-é a középiskoláink.

E kérdés első sorban *lelki kérdés*. Az a kérdés: magáénak érzi-é, magáénak tudja-é a középiskolákat református egyházunk? Magáénak érzi-é azzal a szeretettel, mely képes érettük a legmesszibbmenő áldozatra? Itt természetesen nem arról van szó, hogy egyházunk a maga arra hivatott testületei által, azoknak jogerős határozataival magáénak vallja-e ezeket az iskolákat, hiszen ez egyáltalában nem kérdés. Annyiszor és annyi módon megnyilatkozott e tekintetben eddig is egyházunk, hogy senkinek sem lehet afelől kétsége, hogy egyházunk magáénak vallja ezeket az iskolákat, különben nem vívott volna érettük olyan elkeveredett harcokat és nem hozott volna erején felüli áldozatokat. Az a kérdés: magáénak érzi-é ezeket az iskolákat az a lelki közösség, a híveknek egyeteme, az élő egyház, melynek megbizottai, mandatóriusai a különböző testületek? Magáénak, a maga testéhez tartozónak érzi-é? Mert ezen fordul meg minden. Bár úgy látszik, hogy iskoláink jogi és anyagi helyzetének a megoldása nem rajtunk, a mi elhatározásainkon és akarásainkon fordul meg, kétségtelen, hogy ezeknek így vagy amúgy leendő eldöntésére a legdöntőbb tényező mégis csak egyházunk maga. Mindaddig, amíg egyházunk egyeteme tántoríthatatlanul áll iskolái mellett, átmenetileg határozhatnak, rendelkezhetnek iskoláink ügyeiben kedvünk és akaratunk ellenére, de végérvényesen el nem intézhetik. És előbb vagy

utóbb kénytelenek lesznek meghallgatásunkkal és kívánságaink figyelembe vételével dönteni. Ezért a legfontosabb e kérdésnek a lelki oldala.

Annyiszor és olyan egyértelműen beszéltünk már erről, hogy e kérdésnek újabb felvetését semmiképpen nem indokolja a fontossága. Akár milyen fontos is ez a kérdés, mire való vele tölteni az időt, ha mindenki egy értelemben van felőle? Nem a fontossága, hanem *aktuálitása* hozza szönyegre most újból e kérdést: Miénkek-é középiskoláink?

Mivel úgy látjuk, hogy e kérdésnek aktuálitása éppen a középiskoláinkra való vonatkozásában a legszembetűnőbb: azért szűkítettük meg a kérdést és nem az összes iskoláinkra, hanem csak a középfokúakra vonatkozólag tettük fel. Mert beszélhetnénk és szempontból az elemi iskoláinkról éppen úgy, mint a theologiai Fakultásunkról. És itt is, ott is, anyagi, jogi és lelki vonatkozásban volna mondani valónk. Volna mondanivalónk kifelé és befelé egyformán. Mert iskoláinkra nézve egyetemes vonatkozásban sincs ez a kérdés végérvényesen és megnyugtatóan elintézve.

A középiskolák sajátos helyzete folytán szükségképpen alakult és alakul úgy a helyzet, hogy az iskola kérdés minden vonatkozásban akuttá és így aktuálissá leg hamarabb rájuk való vonatkozásban lesz. Elemi iskoláink, mivel mindeniküknek fenntartója egy-egy gyülekezet és növendékei a gyülekezet gyermekei sorából rekrutálódnak, közvetlenebb és felelhetőlenebb kapcsolatban vannak a hívek egyetemével, mint középiskoláink. Ez utóbbiak, mivel gondjaikat közvetlenül előljárásaik és a kerület hordozzák, róluk az egyháztagok tulnyomó többségét kitevő egyszerűbb hívek alig tudnak valamit, és mivel növendékeik mindenünnen, de leginkább a városokból toborzódnak, nem állanak olyan szoros kapcsolatban és olyan kiterjedőleg a szülőkkel, mint a népiskolák, — természetesen hamarabb és érthetőbben ki vannak téve annak a veszedelemnek, hogy elveszítik élő kapcsolatukat az egyház híveinek egyetemével, kiesnek az érdeklődés köréből, és ennek következtében az egyház tagok nagy többségének szemében idegenekké lesznek. Idegenekké, amelyeket nem érez olyan mértékben a magáénak, hogy érettük felelősséget és ennek nyomán áldozatot hozni hajlandónak és kötelezettnek éreznék magát.

Bármilyen nehéz feladat is az egyszerű gyermekeit a népiskolán túl nem taníttató hívekkel megértetni, hogy a középiskolák közvetve nekik is szolgálnak és így az övéik is, mindent meg kell tennünk e cél érdekében. Ez azonban egy olyan messzebbi

feladat, amelyért ugyan állandóan munkálkodni kell, de amelyet nem lehet máról-holnapra elérni. Egy közelebbi, sürgősebb és így aktuálisabb feladatról akarunk most szólni.

Középiszkoláinkat most az a veszedelem fenyegeti, hogy azok előtt, akik előtt eddig nem volt kétséges és kérdéses, hogy miénekek-é középiszkoláink, a középiszkolákban taníttató szülők és tanuló növendékek előtt kezd ez a kérdés problematikussá lenni. Régebben, amikor középiszkoláink helyzete anyagi és szellemi tekintetben összehasonlíthatatlanul könnyebb volt, mint ma, szülők és növendékek egyformán mélyen és állandóan érezték, hogy ezek az iskolák az övéik, kizárólag az övéik, mert pótolhatatlan szolgálatokat tesznek. Igazi alma materek, tápláló anyák, amelyek nemcsak lelkiileg, de testileg is dajkálták a reájuk bízott gyermekeket. Apjuk helyett apjuk, anyjuk helyett anyjuk tudott lenni a tipegő gyermekkortól az életbe való kilépésig vezetve, védve, megtartva őket. Az iskola szinte teljesen független volt, de annál teljesebben rátámaszkodtak, anyagiakban és szellemiekben tőle függöttek taníttató szülők és tanulók.

Ma a helyzet gyökeresen megváltozott. Anyagiakban odamódosult, hogy ma már nemcsak a szülők, hanem a növendékek között is kezd lábrakapni az a téves nézet, hogy az iskolát ők tartják, az iskola anyagiakban, sőt — a mai materiális életfelfogás szerint ebből kifolyólag — egyebekben is tőle függ. Különös kegynek kezdik tekinteni, áldozatnak a maguk részéről, hogy a mi iskoláinkat „pártfogolják“ és nem veszik igénybe az olcsóbb állami iskolákat. Mindennapi eset, hogy a szülők e címen kérnek gyermekeik részére díjelengedést, kedvezményeket.

De nemcsak anyagi, hanem — és ez a nagyobb veszedelem — szellemi téren is kezdenek a növendékek kiszakadni iskoláink vezető, irányító keze alól. Például a harmadik év végén teendő felvételi vizsga, de különösen a baccalaureatusi vizsga kivétellett iskoláink kezéből, úgy, hogy ez utóbbira nézve iskoláinknak semmi befolyása nincs. Attól kezdve, hogy a baccalaureatusra jelentkezőket az iskola igazgatósága bejelenti az illetékes inspektorátushoz, a növendékekkel való minden kapcsolata megszűnik. A növendékek az iskolától elszakítottan önmaguk járják meg a torturákkal teljes útat, az iskola még azt sem tudja nekik megmondani — mert nem köz-

lik vele — hogy hol és mikor lesz a vizsga. A növendékek épen ennél a legfontosabb és legnehezebb vizsgálatuknál, amelynél legjobban rá lennének szorulva a jóindulatú tanácsolásra és a legmesszibbmenő védelemre, egészen magukra vannak maradva és nagy részük azzal a keserű érzéssel vesz búcsút az iskolától, hogy az nem tud, nem is akar segíteni. Ugy érzik, hogy nem számít, nem lényeges az, hogy az iskolánkban hét éven keresztül mit tanultak, hogy a tanárok róluk milyen véleményt alkottak; sorsuk ott dől el azelőtt az idegekből adhoc összetevődő bizottság előtt.

Szülőknek és növendékeknek iskoláinktól való eme lelki elszakadása ellen nagyon sürgősen és nagyon erőlyesen fel kell venni a harcot. Az általános felvilágosító munkán túl minden iskola külön-külön a nála taníttató szülők és a nála tanuló növendékek között. A szülőkkel a legszorosabb érintkezést kell felvenni, hogy érezzék meg: iskoláink a hivatalosan előírt kötelezettségen túlyuló gondossággal és szeretettel kísérik gyermekeik sorsát. Hogy ne csak utólag, amikor már változhatatlanul, hivatalosan konstatáltatott, értesüljenek gyermekeik fogyatékoságairól, hiányairól, hanem még oly időben, amikor esetleg segíteni lehet. Gyakori szülői értekezletek, levelezés, szülők látogatása szolgálják ezt a célt. Az iskolán kívüli vizsgálatokra való intenzív előkészítés, azokra való elkísérés, azok eredményének állandó figyelemmel kísérése, mint eszközök által, éreztesse meg a növendékekkel, hogy sorsukkal szeretettel törődik és a hivatalos kötelezettségen messzi túlmenően segíti, támogatja őket.

A módok és eszközök terén nem akarok tanácsokat adni. Jobban ismerik ezeket iskoláink, hiszen az egyik-másikuknál már meglevő gyakorlatból ollóztam ki fentfel soroltakat is. Ezekkel az igénytelen sorokkal csak a veszedelemre akartam ráirányítani a figyelmet, hogy akik eddig is láttak, jobban lássanak, akik pedig behunytt szemekkel jártak volna, meglássák a szakadékot, amelynek szélére jutottunk.

Csak tettekkel, segítő, szeretetből fakadó tettekkel tudjuk elérni azt a célt, hogy valahányszor felvetődik a kérdés: miénekek-é az iskoláink? — a szülők, a nálunk tanult növendékek tettekkel feleljenek és győzzenek meg másokat is arról, hogy igen, valóban a miénekek azok!

Az ifjúság vezetése.

Ma nem egyszer halljuk azt a vádat az ifjúsággal kapcsolatban, hogy elszakadt apáitól s külön, új utakon törve, le akarja rázni a vezetés gyámkodását magáról. Bár az elszakadásnak, keserű kiábrándulásnak valóban sok jele mutatkozik, ez még nem jelenti azt, hogy a mai ifjúság csak önmagától akar tanulni vagy haladni. Még nem jutottunk oda, hogy az ifjúság ennyira megtagadta volna magát, hiszen lényéhez tartozik, hogy keresi a biztosabb kezek vezetését. Ma is keresi az egyetlen biztos, szilárd Kezet s nem lehet csodálkozni azon, hogy hamar elengedi az idősebbek kezét, ha reszketni, ingadozni érzi azt, noha nem egyszer éppen az ő saját keze nyughatatlan és tétovázó.

Kétségtelen, hogy a mai, válságban levő, gyorsan fejlődő új nemzedéket nem lehet régi egyenletessé, símára csiszolt iskolás mederben irányítani, annál is inkább, mivel a csak az iskola határáig kötő régi vezetés nyilvánvalóan csődöt mondott. Rájöttünk, hogy nem elég az iskolai és vallásos nevelés megszokott formája, mert az ifjúságot nemcsak hivatalos vezetői: a papok, tanítók, tanárok nevelik. Amilyen világossá lett, hogy a diákok keresztyén nevelése érdekében nem elég a vallástanár munkája, a kollégium minden tanárának sorompóba kell állania érte, éppen olyan nyilvánvaló, hogy egész ifjúságunknak Krisztus felé irányítása nem mulhatik pusztán a lelkipásztorok szolgálatán. Bármennyire is hangoztatjuk, hogy ez az egyház feladata, nincs igazunk, mert a papok még nem az egyház.

Az ifjúság vezetőket keres és vár ma is. Vezetőket nemcsak a hivatalos nevelők, hanem az élet minden terén előljárók között. És összefogott, egységes irányítást akar egy határozott cél felé. Az ilyen hívó szóra hallgat és teljes bizalommal fogja meg az idősebbek kezét. Csak legyen vezető, aki a kezét nyújtsa! Csak legyen vezető, aki az egyetlen Vezetőnek, Krisztusnak a kezét fogja!

Ez a bizonyosság kristályosodott ki benem a július első felében Aranyosegerbegyén lefolyt ifjúsági és vezető (szénior) konferencián. Akik ott voltunk, 70—80 fiú és ifjúsági munkás, boldog örömmel éreztük, hogy egyek tudunk lenni a Krisztusban s ahol ilyen ifjúsági mozgalom van, ott nem kell félni a jó-

vendőt. De ne áltassuk magunkat: ami Aranyosegerbegyén s ugyanakkor a lányok részéről Désen folyt, követve a már nyolcadik éve megindult többi konferenciák munkáját, még csak betakart tűz, rejtett fénysugár. Még nem gyújtotta föl Erdélyt. A közéletet a hírlapok irányítják. Azoknak pedig még nem esemény, ami az ilyen ifjúsági táborozásokon történik. A napilapjainknak még mindig nagyobb esemény például, hogy X. Y. volt régenst elfelejtette a világ (mi azonban, jámbor lapolvasók, ne felejtjük el, mert nagy baj lenne belőle). Ám az ifjúsági mozgalom, az papok dolga, csak egyházi dolog. Na igen, észrevennők, ha valami általános emberi, kulturális ügyről lenne szó. Dehát nem a legnagyobb dologról van itt szó?! Hát csak pusztá felekezetieskedés az Erdélyi Ifjúsági Keresztyén Egyesület csodálatos kivirágzása az utolsó tíz év alatt? Ott a helye csupán az egyházi sajtóban, a papok beszédtemái közt?

Mi, papok már nem tudunk, félek, segíteni a dolgon. A beszéd, a papság mondhatatlan csődje felé közeledünk. Nézzünk csak körül nyitott szemmel. Oroszországot hierarchikus tekintélytisztelettel soha nem nyered meg már Krisztusnak. A katolikus Spanyolországban a forradalom utáni választáson a szociálisták győztek. Mit tehet ott már Róma? Nálunk is maholnap az tehet legkevésbé az evangéliumért, aki pap. A nemlelkészek előítélet-leromboló bizonyoságtétele kell. Vagy tényleg csak kenyérkereset, csak pálya az evangélium hirdetése? Rettentő ez a mi professzionista-keresztyénségünk! Sokszor le szeretném tenni a palástot. Odaállni vérig hasító kiáltással az ifjabb nemzedék elé: nem vagyok pap, csak tékozló fiú. A tüzön át jöttem — ne menjetek arra! Krisztusban van minden — Őt keressétek először!

De így: megdicsérnek s ezzel vége. Vagy azt mondják rá: papi páthosz. Legyen megvetett az, ami csak papi páthosz!

Nem papok, jertek segítségül! Isten országa nem a papoké s ha mindnyájunké, mindnyájunknak kell dolgoznunk eljöveteleért. Ma Ti többet tehetek, mert sok beszéd megcsalta az embereket és nagyobb a tett, az élet vonzó ereje. S ezt szembetűnőbben látják Bennetek.

De látják-e?! De látják-e?!

H. J.

Szerezzenek előfizetőket! ■■■

Minél többen csoportosulunk, annál erősebbek vagyunk és annál többet tudunk adni!

Nem hoztunk kenyeret magunkkal

(Olv. Mát. ev. 16., 5—12.)

Bámulatos, hogy az emberi értelem mennyire oda van tapadva a földiekhez, hogy a testi élet szükségéin túl, amelyek mint egy sűrű köd veszik körül az embereszét és lelkét — nem lát. Ha számadást csinálnánk arról, hogy gondolataink, érzéseink hányad része irányul és csüng a test szükségéin és életén, megdöbbennék azon, hogy mennyire test vagyunk és milyen kevéssé lélek. Minden a testre emlékeztet, mindent azon keresztül látunk, ítélünk. Egyszóval: a test szerint járunk.

Az Úr inti tanítványait, hogy őrizkedjenek a farizeusok és sadduceusok kovászától s nekik rögtön az jut eszükbe: Mi lesz velünk, mert „nem hoztunk kenyeret magunkkal?” Hiába Isten gondviselő szeretetének csodái a Krisztusban és Krisztus által. Hiába az ötezernek öt kenyere és a négyezernek hét kenyere, hiába a naponkénti oktatás arról, hogy az örök kegyelem tart és táplál a maga csodás hatalmával; meg sem látjuk, meg sem értjük. Ha pedig megláttuk is, mert annyira ad oculus demonstráltatott, mint a tanítványoknak az öt kenyérral és két hallal, akkor is egykettőre elfeledjük a tanítást és visszaesünk ősi bűnünkbe és tudatlanságunkba: a hitetlenségbe s következőképpen visszaesünk a világ rabságába, amely a test által tart minket fogva. Oh, hogy megvilágosodik egy pillanatra előttünk az evangéliumi szabadság gondolata!

A bajnak a gyökere tehát a hitetlenségben, a hitnek teljes hiányában, vagy legalább is gyenge, kicsi, csenevész voltában van. „Mit tanakodtok magatok között oh kicsinyhitűek?”

Amilyen mértékben erősödik a Jézus Krisztus' menyeyi Atyjában, a Jézus Krisztusban hozzánk lehajlott kegyelmes Atyában való hit, olyan mértékben szabadul fel a lélek a test és világ uralma alól. Az ég és a föld ura a Krisztusban gondviselő Atyám, aki megtudja sokasítani az öt kenyeret s a Krisztus által meg is sokasítja azt.

Az Ó-testamentomban Isten sokasítja meg a szegény özvegy olaját, hogy megmutassa az ő hatalmát, az Újtestamentumban Jézus által sokasítja meg az öt kenyeret, hogy atyai kegyelme által véssé szívünkbe gondviselő hatalmát. Krisztus nélkül nincs gondviselő Atya, nincs velünk törődő, éret-

tünk égő, eget-földet tartó hatalom, csak egy rettenetes, szeszélyes és közömbös, vak sors, amelyik akármelyik pillanatban öszszemorzsolhat s épen ezért arra készlet, hogy a magunk erőtlenségével próbáljuk meg a lehetetlen harcot önmagunk megtartásáért az erőnk felett való hatalmakkal. Innen van az emberekben az a rabszolgai lelkület: a lázongó elkeseredés és a gyáva kétségbeesés.

Mennyire talál ez a mai időkre, a mai gazdasági válságra s a mi lelkiállapotunkra. *Nem hoztunk kenyeret magunkkal.* Most már nem fordulhatunk vissza, nem segíthetünk magunkon. Mi lesz velünk, amíg a tulsó partra érünk? Mi lesz velünk csak a legközelebbi jövőben is? Munkanélküliség, pénzhány, a kongrua teljes megszűnése, nyugdíjintézetünk bizonytalansága, amiért pedig annyit áldoztunk, iskoláink jövője, mint valami kisértő rémek állanak előnkbe. Hogyan fogjuk egyenként és hogyan fogja az Anyaszentegyház feladatát teljesíthetni, ha anyagi bázisunk még jobban megrendül vagy teljesen összeomlik? Jaj nekünk! Elveszünk, mert „nem hoztunk kenyeret magunkkal!” Ime a lázadó keserűség és a gyáva kétségbeesés a mi napjainkban.

És akkor egyszerre csak előnkbe áll az Úr szemrehányó tekinettel. Mit tanakodtok magatok között oh kicsinyhitűek, hogy nem hoztatok kenyeret magatokkal?! Még sem értitek-é? Ez a „még sem” szégyenpir lángjába kell borítsa arcunkat. „Még sem értitek-é?...” nem is emlékeztek-é az öt ezernek öt kenyérére, sem a négyezernek hét kenyérére és hogy hány kosárt töltöttetek meg? Nem emlékeztek az én gondviselő atyai kegyelmemnek naponkénti csodáira? Hiszen mikor így szóltok: „Nem hoztunk kenyeret magunkkal, a sadduceusi hitetlenség gyáva kétsége szól belőletek, mellyel mindig egy társaságban jár a farizeusi: egyedül a magatok erejében való bizakodás. A test és világ rabságában vagytok; a jelkivánók gonosz és parázna nemzetségéhez tartoztok: az a kovász dolgozik bennetek, amitől ép óvni akarlak titeket.

„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben és higgyetek én bennem.” (Ján. 14. 1.) Ez az egyetlen és biztos erőforrás bármilyen méretű gazdasági válságnak egyéni és Anyaszentegyházunk életében való leküzdésére. Ennek hiányában pedig feltétlen a bukás és az ítélet beteljesedése életünk felett: „ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok.” (És. 7:9b.) Higgyetek hát, hogy éljete!

Dósa Dániel.

EGYHÁZUNK MUNKÁJA

Három konferencia.

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület munkakörében ezen a nyáron is három konferencia zajlott le. *Magyarvistán* folyt le a főiskolások öt napos konferenciája. Az egy hetes ifjúsági és háromnapos szénior konferenciát az *aranyosegerbegyi* gyülekezet fogadta.

Az erdélyi ifjúsági konferenciák egyik legsajátosabb vonása, hogy mindig szoros kapcsolatban állanak azzal a gyülekezettel, amelynek falai között folynak. Noha egy-egy konferencia helyi rendezése rengeteg erőt és figyelmet igényel, ez évi konferenciáinkat is olyan gyülekezetekben rendezhetjük, melyeknek lelkipásztorai kifejezetten meghívták konferenciánkat. Úgy Vistán, mint Aranyosegerbegyen a lelkipásztor egész családjával együtt szakadatlanul a konferencia érdekében dolgozott, mellettük a gyülekezet asszonyai, illetve nőszövetsége vették ki osztályrészüket a munkából. Az aranyosegerbegyi nőszövetség buzgósága majdnem 5000 leu pluszt eredményezett a gazdasági pénztárnál, ezt az összeget a résztvevők utiségélyére lehetett fordítani.

Különösen *Magyarvistán* forrott össze egymással a gyülekezet és az ifjúság. Szabad időben az iskola udvarán együtt játszottak és énekeltek a gyülekezet gyermekei és ifjai a főiskolásokkal. Az esti tábor-tüznél és a vasárnapi templomi ünnepélyen a gyülekezet apraja-nagyja jelen volt.

Aranyosegerbegyen a gyülekezet felnőtt tagjai az aratásra való tekintet nélkül egyre növekvő számban vettek részt a déli előadásokon és az estéli áhítatban. Aranyosegerbegy mellett a közeli *Aranyosgyéres* népe vonult fel nagyobb számban a konferencia nyilvános pontjai meghallgatására. A vasárnap d. u. rendezett nőszövetségi találkozóra több közeli gyülekezet küldött képviselőket.

Érdekes képet mutat a konferencia résztvevőinek statisztikája. A megelőző évi ötven résztvevővel szemben hetvenen vettek részt a főiskolás konferencián (23 theol., 13 tanárjelölt, 11 joghallgató, 5 orvostonhallgató, 3 keresk. akad. hallgató, 1 gyógyszerész hallgató és 14 egyéb). Az ifjúsági konferencia aránylag csekély létszámmal dolgozott; előadókkal együtt nyolcvanven vettek részt rajta. A megjelent ifjak óriási többsége mind régi bibliakörös fiú volt. A nagyobbak csoportjának mindenik tagja naponta olvassa a Bibliát.

Négy nagyváradi fiú, szegénysége miatt biciklin jött a konferenciára, kettő gyalog indult el és úgy is érkezett meg, (igaz, hogy közben egy teherautó soffőrének szivességéből jókora útat autón tettek meg), két marosvásárhelyi diák teljesen gyalog jött. A konferencia után Kalotaszegre vándoroltak tovább, természetesen gyalogosan. A szénior konferenciának 22 résztvevője volt, köztük négy nem lelkes tag. Ez volt az első alkalom, amikor szénior konferencián iparosok is vettek részt.

A nagy szegénység dacára elég látogattak voltak a konferenciák.

A főiskolás konferencián a személyes lelki kérdések mellett az erdélyi magyarság, a ref. egyház és az új intelligencia legfontosabb kérdései kerültek napvilágra. Anélkül, hogy a konferencia programja különös helyet adott volna a feladatok vázolására, a konferencia inkább sebekre tekintő előadásai és megbeszélései nyomán a konkrét feladatok bukkantak elő. A világossá vált élet-halál válság szemlélete közben a kivezetés ösvényét minden esetben meg lehetett látni. A konferencia a keskeny ösvény válalására adott erőt.

Az ifjúsági konferencia beszámolóiból az tűnt ki, hogy az ifjúság ezen a konferencián a bűn valóságát, konkrét formáit látta meg mindennél világosabban. Ennek a konferenciának homlokterében a feladatok felmutatása állott. Jelét adta a konferencia annak, hogy van az ifjúságnak egy olyan rétege, amelyik már döntött a keresztyén élet nagy kérdéseiben, amelyiknek a lerakott alapokon való továbbépítésben kell segítséget nyújtani.

Nagyon élénkek voltak a szénior konferencia délelőtti elvi természetű megbeszélései. (Belmissziói munkák helyzete, az evangélium befogadására előkészített mai ember, a tudományos theologia körül felmerülő aktuális kérdések). Különösen az utóbbi kérdésnél állottak szemben ellenkező vélemények abból a szempontból, hogy az Ige tanulmányozása mellett kell-e gondot fordítani az adott keretek tanulmányozására is. A gyakorlati kérdések megbeszélése során főképp a szénior osztály ifjúság iránti felelősségének gondolata világított ki. A szénior osztálynak addig van létjoga, míg speciálisan az ifjúság szolgálatában áll.

Az egész ifjúsági mozgalomra nézve azt a tényt tette világossá a három konferencia, hogy az ifjúsági munkában nagyobb szervezetségre van szükség.

Úgy a főiskolás, mint a szénior konferencia leszögezte, hogy az IKE munkának szüksége van még egy állandó munkásra, aki a főiskolás munkát, a központi adminisztrációt és a kolozsvári ifjúság szolgálatát látná el. Szükség van Kolozsvárt egy ifjúsági otthonra, ahol napközben is együtt

lehet az ifjúság és ahol összejöveleteket tarthat. A királyhágómelléke nagyobb városi gyülekezetei ebből a szempontból mind megelőzték a kolozsvári egyházközségeket. Az ifjúságnak ez az egybehangzó kettős kívánsága teljesen jogosult. Itt van az idő, hogy a fejlődés jelen stádiumát felismerjük és a kérdést az egyházkerület, az IKE és a kolozsvári egyházközség vállvetett összefogásával megoldjuk. A munka további folyását nagyban fogja akadályozni ennek a kettős kívánságnak az elejtése.

Kolozsvár, 1931. július 15-én.

László Dezső.

Demagogia az egyházban. — Egyik legfeltűnőbb és legszomorúbb jelenség egyházunk életében a demagogia. Legyen az akár papi, akár presbiteri demagogia, akár pedig a hivek részéről támadt demagogia. Mindenik nagyon fájdalmas és ellenségeinknek való látvány. Mindenikkel találkozunk napjainkban. Ez alkalommal azonban a presbiterek részéről támadt demagogiával akarunk foglalkozni. Előttünk van egy meglepetten is szép kis gyülekezet, amelyben egynémely presbiterek, akik különben az Anyaszentegyház dolgaival nem sokat törődnek, főképpen pedig, bár presbiterek, mégsem tekinthetők az egyház aktív tagjainak, abban a lelki értelemben, hogy nem táplálkoznak az Ige mennyei kenyérével, nem élnek az Úr szent Vacsorának bűnbocsánatról és örökéletéről kezeskedő javaival. És mégis ugyanezek alkalomadtán a hecc, vagy a szereplési vágy kedvéért a hitetleneknek is dicsőre való gyűlölködéssel szenny-nyezik be egyházuk, presbiteri testületük, tisztességben megöszült pappjuk és az egész magyar kálvinizmus jóhírnevét és törlik bele sáros lábukat az ekklézsia szent asztalának arany-skófiomos terítőjébe. Elérkezett az ideje annak, hogy azokat a presbitereket, akik következetesen és szándékosan távöltartják magukat az Ige hallgatásától és nem élnek hittel az Úr szent Vacsorájával, minden különösebb eljárás nélkül, mint olyanokat, akik csak akadályozzák az ekklézsia munkáját és botránkoztatják a hiveket, automatikusan ki kell zárnia a presbiteri kollegiumokból. Általában pedig többet

kell törödnünk presbiterünk állandó nevelésével és építésével, hogy azok is, akik hívők tagjai ennek a legdiszesebb testületnek, tanulják meg az ekklézsia legnehezebb és legkényesebb kérdéseit úgy intézni, hogy ne tegyen egy-egy egész gyülekezetet mások előtt csúffá, nevetségessé és a Krisztus nevére méltatlanná. T. S.

A zsidó kérdés. — Ennek a kérdésnek ma Erdélyben, a magyarságra nézve is fájdalmas aktualitása van. A magyar-zsidók egyik napról a másikra hűtlenül megtagadták a magyarsággal azt a sors-közösséget, amelyet az impérium-változásokor akkora lelkesedéssel vállaltak. Ennek a kérdésnek a politikai oldala, nem mondhatjuk, hogy nem érdekel, azonban nem tartozik reánk a bennerejlő politikum. Inkább érdekel a kérdés társadalom-politikai és kultúr-politikai oldala. És sajnálatos dolog, hogy sem a napi, sem az időszaki sajtó ezzel a kérdéssel érdembevágóan nem foglalkozott. Arról van ugyanis szó, hogy a zsidóság kiszakította magát a magyarság erkölcsi és nemzeti szolidaritásából, anélkül azonban, hogy kiszakította volna magát abból a gazdasági vérkeringésből is, amelyben a magyarság él. Zsidó orvosok, zsidó ügyvédek, kereskedők és iparosok gazdasági existenciájukat tovább is arra a magyar társadalomra alapítják, amelyet erkölcsi és nemzeti létében oldalbarogtak és magukra nézve közömbösnek nyilvánítottak. Most azonban nem arról van szó, hogy bosszút álljunk, vagy gyűlöletből és haragból megvessük őket, de arról a keresztyén kötelességről van szó, hogy ebben a gazdaságilag oly megpróbáló és nehéz időben, különösképpen pedig a zsidóság eme hűtlen és ellenséges magatartása után, vegyük a szívére az apostoli intést, hogy kiváltképpen hitünk cselédjeivel szemben vagyunk arra kötelezve, hogy jót cselekedjünk (Gal. 6:10). Ma, amikor jól kieszt és ravasz reklámokkal igyekeznek különösen a zsidó orvos, ügyvéd, kereskedő és iparos a figyelmet magára vonni, minékünk keresztyén kálvinistáknak jó lesz emlékezetünkbe idéznünk, hogy a hozzánktartozókat ma úgy kell tekintenünk, mint ugyanazon háznép tagjait (I. Tim. 5:8), tehát elsősorban egymás támogatására kell sietnünk s nem szabad ellenséges indulatú emberek sebezettömmünk filléreinkkel. Halaszthatatlan az erdélyi magyar keresztyén társadalom erőteljes és bátor megszervezése nemcsak politikai, kulturális, közgazdasági, de társadalmi és nemzet-gazdasági irányban is. Erre az antiszemizmusra és ebben az értelemben, létünk biztosításának feltétele alatt szükségünk van. T. S.

A mindenes. — Nem a mindenes cseledebről, hanem arról a mindjobban elterjedő felfogásról lesz itt szó, amely a lelkipásztort kötelezően és követelőzően a nemzeti, kulturális, gazdasági és szociális élet mindenességé akarja tenni. Míg régebben — és ez az igazi keresztyéni — az volt a törekvés, hogy a lelkipásztort fel kell szabadítani minden más teendő alól, hogy teljes erejével a lelkipásztori munkának élhessen, addig ma veszedelmesen közeledünk affelé, hogy még az ígéhirdetés rovására is rá akarunk erőszakolni mindenféle, a hivatásával a legtávolabbi vonatkozásban álló munkát is. És mivel nincsen olyan munka, amít ne lehetne a lelkiekkel valamilyes kapcsolatba hozni, máholnap a lelkipásztor lesz az a mindenes, aki a közegészségügyi munkától elkezdve az ipari és gazdasági szakoktatásig mindent el kell hogy végezzon és a theologiai fakultás lesz az az iskola, ahol ezt az „enciklopédikus“ tudást a theologiai tudományok mellett, ha más-ként nem megy, rovására el kell hogy sajátítsa. Ertsük meg jól: nemcsak arról van szó, hogy ideiglenesen, hajlandóságához és privátim szerzett tudásához képest esetleg válllalja ezt vagy azt a munkát, hanem arról, hogy intézményesen és állandó jeleggel köteleztessék erre az x oldalú és irányú munkálkodásra. Kezdünk abba a visszás helyzetbe jutni, hogy mire sikerül a presbiterekkel és az arra hajlandó hívekkel az eddig kizárólag papi munkák egyrészt tehermentesítés céljából átrétetni, akkorra másoldalról észrevétlenül rányomnak a lelkipásztorokra egy olyan munkatömeget, amelyet az eddigi tapasztalat szerint nemcsak azért nem végezhet, mert egy ember tudását és erejét felülmúló teljesítményre lenne szükség, hanem azért sem, mert ezeknek végzése akadályul szolgálna speciális hivatásának teljesítésében. A lelkipásztori munka egész embert kíván. Leértékeli és tönkre teszi, aki emellett egyebet is akar a lelkipásztor nyakába varrni. Gazda, orvos, ügyvéd, politikus, pénzügyi szakember nem lehet egy személyben senki és annál kevésbé a lelkipásztor, mert a tapasztalat szerint, ha ezeknek a munkáját akarja elvégezni, ezáltal nemcsak elvonatik igazi munkájától, hanem a leggyakrabban szembe kerül híveivel, elveszíti azoknak bizalmát. Nem azt akarjuk, hogy a lelkipásztor behunyjon szemmel, könnyörtelen szívvel haladjon el híveinek gazdasági, szociális stb. kérdései mellett, hanem az ellen tiltakozunk, hogy az ezekkel való foglalkozást intézményesen és kötelezőleg ráerőszakolják. A pap munkája nem ezeknek a praktikus megoldása, hanem annak a lelki alapnak az építgetése, amelyeken ezeket a kérdéseket keresztyéni, tehát egyedül lehet-

séges módon meg lehet oldani. Nem az a lelkipásztor fog gazdasági, szociális stb. tekintetben hívei segítségére lenni, akinek a legnagyobb e téren a tudása, hanem az, aki mint lelkipásztor, Isten előtti felelősségének komoly érzésével tekint a reábizottakra. Az ilyen lelkipásztor lesz, ha kell orvos, ügyvéd, mintagazda, stb., mint ahogy voltak a múltban és vannak a jelenben is lelkipásztorok, akiknek ilyen tereken is meghálálhatatlanul sokat köszönhet az a község, az a vidék, ahol munkálkodtak és munkálkodnak.

Egy szmoking. — Az ifjúságnak örök büne és erénye, hogy a körülményekkel nehezebben tud megalkudni, mint az öregek. Például, ha az öregebbeken, a szülőkön fordult volna meg a dolog, az idén a gazdasági válság miatt bizonyosan elmaradtak volna a szokásos érettségi fényképek. Az ifjúság azonban nem tud olyan könnyen lemondani és így az idén is megjelentek június folyamán a főtéri kirakatokban az ugynevezett baráti emlékképek. Ezekről a képekről akár a képek kiállítását, akár a rajta levő ifjak ruházatát tekintve, senki sem tudná megállapítani, hogy elbírhatatlanul súlyossá lettek a gazdasági viszonyok. Különösen egyik kép vonta magára figyelmet, amelyen minden ifjú villogó fehér plasztroonnal és tökéletes szabású szmokingban ékeskedik. — Talán többen voltak, akik velem együtt megjegyezték, hogy erkölcsileg megengedhetetlen a mai időben, hogy egy kisebbségi sorsban élő nép gyermekei ilyen fényűzéssel hivalkodjanak. Szegénységben élünk, szegénység lesz a sorsunk, mi lesz velünk, ha gyermekeinket ilyen túlzott igényekre szoktatjuk! De hamarosan más véleményre jutottam és más kérdések tölttek fel, amikor e szmokingoskép titkát megismertem. A titka pedig az, hogy azok a fiúk mind egy szmokingban állottak a fényképezőgép elé. Az is a fényképészé volt, aki meglepő ügyességgel tudta úgy ráadni kicsire és nagyra, kövére és soványra, mintha csak ráöntötték volna. Még az ingmell, a kemény gallér és a fekete nyakkendő is kollektív tulajdon volt, amelyet közpénzen szereztek be erre az alkalomra lévén mindnyájuk nyaka egyformán elvékonyodva a sok izgalom és tanulás következtében. Ez az egy szmoking, egy ingmell, egy gallér és nyakkendő bennem először nagyon vegyes érzelmeket keltett. Először egy savanyú, kellemetlenkedő kritika szólalt meg bennem. Mire való ilyen hazugsággal takargatni a valóságot? Hát szegyen az, ha ma egy magyar ifjúnak nincs tisztességes sötét ruhája, nincs vasalt inge és kemény kravátlója? Nem jobb lett volna-e úgy oda állani a gép elé mindenki-
nek, ahogyan tőle tellett, esetleg kopott,

foltos ruhában, színes ingben, gallér és nyakkendő nélkül? Ez a többenek-látszani-akarás nem ifjúságunk erkölcsi fogyatékosságának a bizonyossága-e? Nem felszínességről, tulzott igényességéről, a látszatért, a külszínért mindent odadobni akarásáról beszél-é? Először ilyen keserű, szomorú gondolatokat ébresztett bennem ez az egy szmoking. — De azután apránként feledésbe merültek a keserű gondolatok és édes biztatássá lett az „egy szmoking“ beszéde. Ne aggodalmaskodj, ne félj az ifjúság jövődjéért. Ahol te, a szülők, az öregek nem látják a vezető utat, ott az ifjúság meg fogja találni, ki fogja magának küzdeni azt. Éppen abban van az ifjúság ereje, hogy nem tud, nem akar a körülményekkel megalkudni. Nem tud, nem akar a változhatatlanba beletörödni. Amit most a közös szmoking szimbolizált, a jobb jövőt majd kivereszi magának. Nem visszazsorítani, elsorvasztani, hanem jó irányba vezetni az ifjúság igényességét: ez a feladat. Hadd legyen az igényesség szent elégedetlenségé önmagával, egyházával, népével, az élettel szemben! Így lesz az ifjúság nem játékszerévé, hanem formálójává a jövődönnek!

G. L.

Felhívás

Testvéreim! Egy bázeli tudós-kereskedő nagyszerű könyvét „Kálvin Arca“ címmel lefordítottam. Tehát előfizetőket keresek, hogy megjelenhessen a könyv. Előfizetési árát, melyet a nyomdával sikerül megállapodnom, előfizetőimmel azonnal közölni fogom. A mű terjedelme 166 negyedrést oldal csupán, s tartalmát illetően *valóságos fényképsorozat elevenen, hűen, poétikusan, színesen és még sem költött színnel rajzolva meg rövid 166 oldalon a nagy reformátor életét.* Izelítőül a könyv eredeti szövegéhez a kiadók által a könyv célját illetően tájékoztatóképpen írt Előszó-t bátorítok e lap olvasói számára már most fordításban közzétenni. Az előfizetők jelentkezését a következő címre kérem: Református Lelkeszi Hivatal, Saneraiul de Mureș, p. u. Târgu-Mureș.

Dr. Stickelberger Emánuel: Kálvin arca

ELŐSZÓ.

Nyomorban az ország?

Vezér hiányra vall!!

Férfiak és asszonyok, ifjak és öregek kiáltják: Vezért adjatok nekünk!! Korunk sebhedt a nyomor és a vágy miatt.

Oh, ha a vezetők úgy pattannának elő, úgy nőnének fel a földből hirtelen, mint a gombák az eső után! Szenvedélyes hangon kiálthat értők az ember, ám, ők csak akkor jönnek, ha az idő betölt! Néptükhöz is el fognak jönni majd, ha a nép érdemes lesz reájok!

Vezéreket mi sem tudunk teremteni, de valami egyebet mégis tudunk és akarunk is tenni: elmúlt idők vezéregyéniségeit a jelenkor embere elé állítani!

Erőt akarunk kapni abból, ahogyan ezek a férfiak a saját korukat vezették és kortársaik közül sokaknak az Élethez vezető utat megmutatták.

Mert hiszen nincs is más egyébről szó, mint éppen az Élethez vezető útról. Korunk ismertető jele ugyanis a nagy bizonytalanság: hogyan is alakítsuk, milyenre is formáljuk életünket? Ime, ez az a kérdés, amelynek a megoldásán nemzetünk legjobbjai fáradoznak.

Tudjuk, hogy az élet alapja nem lehet a hétköznap felszínes síkja, még kevésbé ennek futóhomokja: a hatalom és a pénz. A Forrás alapjait kell kiásnunk. Ezért ebben a könyvsorozatban olyan emberek fognak hozzánk beszélni, akik a Forrás alapjaival tisztában voltak..., akik tudták, hogy az Élet víze Attól jön, Aki ezt mondá: „Valaki iszik a vízből, melyet én adok neki, soha meg nem szomjuhozik!“ Minden örök életkérdés ettől kezdve Krisztus körül forog. A világtörténelem és az egyes ember életkérdése ma is voltaképpen a *Krisztus-kérdés*.

Ezek a vezérek, kiket e könyvsorozatban mutatunk be, az „életkérdést“ megoldották, mivel megoldották a Krisztus-kérdést az által, hogy Krisztusban megtalálták életök közép-pontját. Mindegy, hogy vajjon hittudós-e vagy művész, reformátor-e vagy államférfiú az illető, mert mindenik egyformán ugyanazon fundamentumon áll!!

Az Isten munkálkodik azokban az emberekben, akik magokat Neki tulajdonul adják..., az Isten igazsága, sőt valami nagyobb: az Isten kegyelme világol azokban. Isten igazsága mindig kegyelem..., olyan valami, ami egészen az Ő munkája bennünk. Ezért akarunk magunk elé oly férfiakat állítani, akik általa lettek nagyok! Olyan embereket, akiknek egész valójá, lényé fennen hirdeti nekünk: „Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok! Isten napjának tüzeből pattant fényszikra, ki az Isten di-csőségét sugározza szét, mint aki egy magasabb világból származik!“

Azt óhajtjuk, hogy mindenki az itt nyújtott életképeket ezzel a gondolattal olvassa: ime, Isten teremtő hatalmából előállt, ösvényt mutató emberek ezek az igaz élet felé!!

És hogyha mi e könyvsorozatunk élére egy egészen nagy szeinelýiséget: a Kálvin János alakját állítjuk, kinek arcát e könyvben egy hatalmas művészkéz rajzolta meg, azt azért tesszük, mért éppen ő: Kálvin az, aki Isten nélkül semmi, Isten által pedig mind az, aki!!

Reméljük, hogy utána egy tekintélyes sor fog következni. Ha valaki egyet vagy többet is Isten hasonló hősei közül nekünk megrajzol, mi azt szívesen fogadjuk!!!* Várunk a versenyzőkre e személyiségek megrajzolásában, miután az út már Stichelberger dr. jelen könyve által meg van törve.

Kelt, 1930. őszén Baden-Baden-ben és Göttingen-ben.

Dr. theol. Hesselbacher Károly
és Rohwedder I. Gyula
a könyvsorozat szerkesztői.

*

Megjegyzés: Dr. Stichelberger Emánuel szerző jelen „Kálvin arca” című művét a bázelii egyetem nagyméltóságú theologiai fakultásának ajánlja, mint halála jelét az egyháztörténet mezején kifejtett irodalmi munkássága után honoris causa neki adományozott Doctor Theologiae méltóságért.

* Fordító nagy örömmel hívja fel az olvasók figyelmét e helyen a mi egyházi irodalmunkban nem rég a dr. Nagy Géza professzor tollából megjelent „Kálvinista Jellemképek” című, hasonló intencióval megírt nagyszerű munkára! Vajjon mikor fogja követni a Nagy Géza dr. művét nálunk is egy egész sorozat?? Várunk reá!!
B. M. fordító.

Az Egyesült-Államok Vermont államában a baptista, a kongregacionálista és methodisták felekezetek közös értekezletükön elhatározták a három felekezetnek szívi egyesülését.

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium főgimnáziuma és leánygimnáziuma folyó évi május 9-én gazdag programú szép ünnepély keretében üjtotta fel a kollégium nagy alapítójának, gróf Mikó Imrének, az emlékeztét.

A széki református egyházmegyei tanítók egyesülete folyó évi május 8-án tartotta meg általános nagy érdeklődés mellett értekezletét Lőrincz János esperes és Kovács Sándor tanító elnökölete alatt, Bethlenben.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület közgyűlését folyó évi május 27-én tartotta meg Nagyváradon. A közgyűlésnek kiemelkedő pontja volt dr. Thury Kálmán egyházkerületi főgondnoknak a beiktatása és 14 ifjú lelkésznek a felszentelése.

A „Szarvasi Öregdiákok Szövetsége” által adományozott s a régi szarvasi gimnázium falába elhelyezett Szabolcska Mihály emléktábláját folyó évi június 3-án leplezték le fényes ünnepségek keretében. Az emlékmű mintegy félmeter magas vörös márványtábla, melyen a költő életnagyságú bronz-mellképe látszik. — Alatta a következő szavak vannak vésvé: „Itt tanult 1879—1883-ig Szabolcska Mihály kosztós költőnk, ref. esperes-lelkész. Született Tiszakürtön, 1861-ben. Meghalt Temesvárt, 1930-ban.”

Pásztortűz vagyok én,
Más fényt nem irigylek,
Egy pár gyalog utast
Tán felmelegíték.”

Hollandiában az igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be, amely a nyilvános istenkáromlást (akár szóval, akár tollal, akár rajzban történik az) büntetni javasolja. Indoka az, hogy egy keresztyén országban a lakosság tekintélyes részének vallásos meggyőződését sérti az istenkáromlás.

A houstoni (Amerika) egyházban felállították az úgynevezett „mechanikus prédikátort”, amely gép egyházi zenét, éneket ad elő és emellett prédikál és imádkozik is. Egy ilyen szerkezet 1500 dollár (kb. 255.000 lej).

Az amaci református egyházközség folyó évi május 3-án avatta fel ünnepélyes keretek között templomi új orgonáját; amelyet az Ifjúsági Egyesület szerzett meg az általa összegyűjtött adományokból és egyéb összegekből és az így szerzett orgonával megajándékozták a református egyházat.

Németországban lelkészhiány van. A világháború után 1925-ig a theologusok száma 2000-re esett az 1914. évi 5000-rel szemben. 1930-ban azonban a theologusok száma már 5297 volt. Ennek dacára az elmúlt évben 1500 lelkészi állás volt betöltetlen és 750 gyülekezetet a szomszéd lelkészek gondoztak.

Dr. Makkai Sándor református püspök elnökölete alatt a püspöki szék ülését folyó évi május 29-én tartotta meg. Targysorozatán szerepelt a kongrua, iskolaügy rendezése, nyugdíjintézet érdekeinek védelme, lelkészek kölcsönés előleg ügyének a kérdése stb. stb.

Németországban, úgyszintén a német Svájcban nem igen ismerik a zsoltárokat. Alig akad elvétve egy-két református község, ahol az ősi zsoltárok néha felcsendülnek. A hannoveri református gyülekezet most elhatározta, hogy mind a 150 zsoltárt kiadja és azoknak használatát az istentiszteleteken szorgalmazza.

Szerbiában a kormány a legmesszebbmenő támogatásban részesíti az Ifjúsági Keresztyén Egyesületet. A közoktatásügyi minisztérium külön rendeletben engedte meg, hogy a középiskolások tagjai lehessenek az IKE-nek. De maga a szerb király is egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy: „Az az óhajtásom, hogy az IKE-munka terjedjen az egész országban. Meg vagyok róla győződve, hogy ez a munka eredményes lesz, mert a legjobb alapon, a keresztyén alapon nyugszik.”

Romániában az impériumváltás óta a református egyházközségektől a román kormány 140, azaz egyszáznegyven olyan iskolai épületet vett el, melyeket annak idején az egyházunk külön szerződésekből pontosan körülhatárolt feltételekkel adott át a magyar államnak és amely iskolai épületek vissza kellett volna szállíjanak az átengedő egyházközség birtokába, miután a román állam az átadási szerződésben felsorolt feltételeknek nem tett eleget.

A nagykorosi Református Nőegylet Aszszony-köre az ottani református templom karban-, tisztán- és rendbentartását egyik legfőbb feladatának tekinti és azt rendszeresen végre is hajtja.

Lászlóvón (Jugoszlávia) a megalakult I. K. E. összejöveteleit az ottani papilakban tartja. A hét egyik délutánján mindig *fonót* tartanak. A leányok elviszik rokkájukat s fonás közben egyházi énekeket tanulnak és lelket nemesítő felolvasásokkal, versekkel szórakoztatják egy-

Feketicsen az ágendások vizsgálója folyó évi május 3-án délután ment végbe. Az ünnepélyes hitvallás és fogadalomtétel Aldoózcsütörtökön volt. Az nap délután az ifjúság ünnepélyt rendezett az Ágendások tiszteletére, az egyik IKE. tag szép beszéddel üdvözölte őket és meghívta valamennyit az IKE. tagjai sorába. Az ünnepélyen minden ágendás egy-egy verset szavalt el és azután következett a szeretetvendégség.

A **Református Világszövetség** keleti ága ez évi európai gyűlését szeptember 16—24. napjain tartja a délfranciaországi Mazametben.

Csehországban a prágai kath. püspökség területén 270, a leitmeritziben 334, a königritziben 266 és a budweissiben 243 plébánia áll üresen.

A **Keresztyén Sáfárkodás Világkonferenciáját** a folyó évben *Edinburgban* tartották meg június 22—26. napjain.

A **Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége** országos konferenciáját *Kecskeméten* folyó évi július 3—6. napjain tartották meg, ahol kb. 60 Leányegyesület tagjai jelentek meg a közös munka megbeszélésére.

Krisztus hívó zsidók folyó évi április 12—13-ik napjain tartották meg Galacon (Románia) konferenciájukat. Hasonló konferencia Londonban lesz és pedig folyó évi július hó folyamán.

A **budapesti Génusz** könyvkiadóvállalat 40.000 lejes pályadíjat tűzött ki egy, a mai Erdélyben lejáró témát tárgyzó, kb. 320 oldalnyi terjedelmű regényre. A pályázati határidő 1931 október 1. A pályázatokat az Erdélyi Irodalmi Társasághoz (Kolozsvár) kell benyújtani.

Az **Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa** ülését folyó évi május 30-án tartotta meg gróf Teleki Arthur elnökle alatt. Az ülés több adminisztrációs és számadás felülvizsgálási, valamint költségvetési ügyek tárgyalása után határozatilag kimondotta, hogy jövőre a theol. hallgatók lekepezés címén évi 3000 lejt lesznek kötelesek fizetni és az eljövő tanévre az első évre felvehető erdélyi férfi hallgatók számát 20-ban állapította meg, majd azután jóváhagyta a református kórház létesítése érdekében kibocsátandó sorsjegy-akció tervezetét.

Bukarestben „*Függetlenség*“ címen egy új magyar nyelvű társadalmi, gazdasági és politikai hetilap indult meg. Ezzel a lappal, most már öt magyar nyelvű újság jelenik meg Bukarestben.

Budapestre utazók napi 1 pengő 20 fillérért (kb. 36 lej) kedvezményes szállást kaphatnak a budapesti *Keresztyén Ifjúsági Egyesületi* ház vendégszobájában, Budapest, VIII., Horánszky-út 26. sz. Az igénylést legalább két nappal előbb szükséges bejelenteni.

A **britt és külföldi** bibliatársaság legutolsó választmányi ülésén 100.000 darab újszövetségnek spanyol nyelven való kinyomatását határozta el.

A **budapesti református egyházközség** megszűnik, hogy helyet adjon 1932 január hó 1-ével 14 újonnan megalakuló egyházközségnek. — Ugyanis dr. Kavasz László református püspök és dr. Nemethy Karoly fogadónok útmutatásával benedek Zsolt konventi tanácsos-eloadó, tervezetlet dolgozott ki a budapesti református-ság cietenek új és végleges berendezésére. Edddig ugyanis Budapesten egy református egyházközség működött hat önálló és négy misztioi egynazrésszel, egy központi presbitériummal. A tervezet szerint 14 önálló egyházközség fog alakulni önálló presbitériumokkal és ez a tizenegy református egyházközség fogja alkotni a *budapesti református egyházmegeyet*, a 31-ik egyházmegeyei közösséget, a mai Magyarország területén.

Pécsett folyó évi június 10-én tették le az Erzsébet tudomány-egyetem jogi és bölcsészettudományi kara új épületének az alapkövet, ugyanakkor alakult meg a *Janus Pannónius* irodalmi társaság is.

Lublinban most készült el a világ zsidósának az áldozatkészségéből az első modern zsidó akadémia, melynek hivatalos tantárgya a talmud. Az ötemeletes épületben 500 növendék fér el és a vallásos szülök ide küldik gyermekeiket, hogy itten elsajátítsák a talmudtudomány alapelveit.

A **Belügyminisztérium** újabban kiadott általános rendeletében megtiltja, hogy a templom környékén, a templom udvarán avagy kertjében a hívek temetkezzenek. E rendeletnek betartására a közigazgatási hatóságokat utasította. Különösen indokolt esetben, az ide szükséges engedélyt, csak a belügyminisztérium adhatja meg.

Dr. Ravasz Lászlóhoz, abból az alkalomból, hogy most töltötte be budapesti lelkeszi szolgálatának 10-ik évét, amiként a K. Sz. írja, a *Magyarság* egyik munkatársa többek között azt a kérdést intézte, hogy: *Nem kellene-e a keresztyénségnek határozott szociális és gazdaságpolitikai programot tenni magáévá és azal állni vagy esni?* Mire a népszerű püspök a következőkben felelt:

„Sokszor megkísérelte már a keresztyénség, hogy az eszmék harcában konkrét politikai programot képviseljen. Azonban itt nagyon élesen kell különböztetni. A keresztyénségnek igenis nem szabad megszűnnie szakadatlanul hangoztatni, a nagy alapvető gondolatokat. Ilyenek például:

Isten mindenkinek kirendeli a napi kenyérét s vagy a kezébe adja, vagy mással küldeti el. Sok ember kezéből kihull a kenyér, ezeken nehéz segíteni, mert a kezét kell reformálni. Sok emberhez nem jut el a kenyér, mert Isten mással küldötte el neki, de ez hűtelen sáfár volt, a maga számára foglalta le: itt a szív a hibás.

A keresztyénségnek hangsúlyozni kell mindig azt, hogy *ne daskáljon a gazdag, amíg ajtaja előtt a Lázárok sebeit az ebek nyálják...* De a keresztyénségnek hangsúlyoznia kell azt is, hogy nem a gazdasági rendszerekben van a hiba, hanem az emberben. Kapitalista formában is lehetne boldog, keresztyén és emberhez méltó életet élni, mert a kapitalizmus épen abból született, hogy a munka teremtő ereje felesleget halmozott fel azért, hogy a feleslegnek mások és a köz lássák hasznát. A puritán kálvinista, aki épen puritánságánál fogva többet termel és kevesebbet fogyaszt, mint bárki más, teremtí azt a tőkét, amely műveltségben, jólétben, közintézményekben új, meg új munkalelőadókban áldását nem szűnik meg az embe-

rek között szétosztani. Természetes dolog, hogy amikor valaki kevesebbet dolgozik, mint amennyit fogyaszt, élvezni akar és nem termelni, ugyanaz a tőke egy nagy világrontó erővé válik a kezében, amelynek nyomán bűn és pusztulás jár.

Bécsben a napokban zajlott le a világ első nemzetközi valláspszichológiai kongresszusa. Számos kiváló theológus, főpap és pszichológus vett részt ezen a kongresszuson. Az elnök Karl Beth német professzor, a valláspszichológiai tudomány megalapítója volt. Előadást is tartott. Arról beszélt, milyen érdekes új lehetőségei vannak a vallásos érzés pszichoanalízisének. Felszólalt Seipel volt osztrák kancellár is, aki viszont arról beszélt, hogy nagyon érdekes volna a hitetlenség és ateizmus lelki okainak pszichoanalízise is.

Tordaszentlászló református magyar népének élénk részvételével folyt le az ottani református *Ifjúsági Egyesület* zászlószenteléssel kapcsolatos, műsoros dalünnepélye folyó évi június 7-én.

A nagyrapolti református egyházközség fényes ünnepségei között most avatta fel a nemrég restaurált Rákóczy-korabeli református templomát és az újonnan beszerzett új hangját.

A kolozsvári református egyházközség folyó évi június 28-án ünnepélyes keretek között iktatta be az újonnan megválasztott főgondnokát: *Kovács Andrást* nyug. városi főszámvevőt.

Budapesten, figyelemmel arra, hogy a balesetek legnagyobb részét a gyalogjárók vigyázatlansága okozza, az óvodákban, elemi iskolákban, napközi otthonokban, tanonciskolákban és a középiskola alsó négy osztályában ósztól kezdve tanítási fogják a közlekedési rendet.

Amerikában az iskolai előadások végén gyárszírénák és harangok hirdetik az autósoknak, hogy az iskolás gyermekek hazaindulnak az iskolából: fokozottabb figyelemmel vigyázzanak a hajtásra.

Magyarországon a Kultuszminiszter új vakáció rendeletet adott ki, amelynek alapján a megrövidített tanulási idő, az új iskolai tanévben szeptember 9-én kezdődik és június 20-ig tart. A miniszter a kiadott rendeletet azzal indokolja, hogy az eddig szerzett tapasztalatok azt igazolják, hogy az iskolai rendtartásokban megállapított szorgalmi idő, az oktatási eredmények vesztélyeztetése nélkül könnyen megrövidíthető.

Az angyalosi református hívek Angyaloson folyó évi május 25-én avatták fel fényes ünnepségek közepette újonnan emelt kultúrházukat.

Karthagó romjai között megtalálták a zenei stílusok fejlődésére egyik legnagyobb befolyást gyakorló orgona őst: *a vízi orgonát*, amely a világnak az első és egyetlen példánya. A készítési idejét a szakértők Krisztus után 228-ra teszik.

A pápai Református Hittanhallgatók Köre folyó évi május 15-én vitaestélyt rendezett. A vita tárgyát: „*Lehet-e egyházunkban presbíter az, aki a szociáldemokrata párt tagja?*” címen feltett kérdés képezte.

A puji reformátusok új templomát a hívek áldozatkészségéből és az ottani református Nőszövetség fáradságtalan buzgalmából folyó évi május 25-én avatták fel a környék lelkészi karának és a református hiveinknek részvételével.

Az egész világon a katolikus papok száma 319.284. Ebből Európában él 214.242 világi és 39.912 szerzetes. Amerikában 35.921 világi és 15.342 szerzetes, Ázsiában 10.171, Afrikában 4550, Ausztráliában 2146 világi pap működik. A kat. megyéspüspökök száma az egész világon 1250.

A magyar nemzet szeretetének és hálájának kifejezésül a 85 esztendő május 29-én betöltött Apponyi Albertnek kiadja az összes kiadott és még kiadatlan műveit; az így befolyó jövedelemből megvásárolja az Apponyi által a súlyos gazdasági viszonyok folytán eladni kényszerült gyöngyösapáti kastélyát, a hozzá tartozó kisbirtokkal.

A galwestoni (Amerika) katolikus püspök pástorlevelében felhívta a lelkészi kart, hogy tiltsák ki a templomokból azokat a nőket, akik briceszben, matróruhában vagy pizsamában akarnak a templomba jönni, úgyszintén azokat a nőket is, akik a szépségversenyeken résztvettek.

Kant sohasem lépte át szülővárosának, Königsbergnek határát.

Az amerikai unitáriusok, hogy a nagy magyar Alföldön az unit. vallásos missziói munkát előmozdítsák, gyűjtés útján egy autót vásároltak és küldtek Budapestre a missziói teendőket ellátó unitárius lelkész részére.

A marosi református egyházmegye tanítótestületének nyárádmonti köre gazdag programmal és nagy érdeklődés mellett folyó évi május 15-én tartotta meg vándorgyűlését Somosdon.

A református nagyhetet a folyó évben Nagyváradon rendezik meg és pedig október 1—4. napjain. Részleteire még vissza fogunk térni.

A királyhágómelléki bánati református egyházmegyében a lemondás folytán megüresedett esperesi állást *dr. Szabolcska László* temesvári lelkésszel töltötték be.

Az erdélyi kilencedik leánykonferenciát folyó évi július 5—8. napjain tartották meg Désen. A konferencia igen látogatott volt.

Olaszországban éles harc indult a róm. kath. egyház és világi hatalom, a fascizmus között. A pápa a világszerte szervezkedő katolikus akció érdekét védi, míg ezzel szemben Mussolininek a fascizmus egyeduralmát akarják biztosítani.

Az elmúlt év augusztus havában a kínai rablók által elrabolt két angol misszionáriusnőt: Harrison és Nettleton kisasszonyokat a banditák agyonlőtték. Előbbi 34, míg az utóbbi 22 éven át teljesített önfeláldozó munkát Isten országáért.

Torontóban a kanadai Ontario fővárosában tartják meg a Keresztyén Ifjúsági Egyesület fiúvezetők harmadik világggyűlését folyó évi július 27-től augusztus 2-áig terjedő időben, amelyen kétszázötven 16—18 éves ifjú vesz részt, a több mint negyven nemzet képviselőjében megjelenő KIE. ifjú munkáson kívül.

Dr. vitéz Csia Sándor, a M. A. V. főorvosa, a magyar külmisszió szövetségének elnöke, missziói felügyelő útjának első állomása Kolozsvár volt, ahol a missziói körökkel beható megbeszélést folytatott és közben a teológia dísztermében folyó évi június 4-én előadást tartott. Innét az útja Bukarestbe vezetett, ahonnan Várnába ment, ahol felkereste Ehmann misszionáriust, a Frankfurti Misszió balkáni munkájának a vezetőjét. Majd Sumenbe ment, ahol meglátogatta Döbrössy Lajos ottani misszionárius lelkészt és a Frankfurti Misszió ottani munkásait, végül Szófiába utazott, ahol Hoppe misszionáriussal és az ottani magyarokkal keresett kapcsolatot.

A lancasteri (Amerika) főiskolán újból életre hívták a rég feledésbe ment régi kálvinista diákélet egyik intézményét: a *szupplikálást*. Hat magyar diákot küldtek ki 27 gyűlésezet meglátogatására, hogy ottan adományokat gyűjtsenek a továbbtanulás költségeinek a fedezésére.

A tiszáninneri református Egyházkerület folyó évi június 17-én tartotta meg rendes közgyűlését dr. Révész Kálmán püspök elnöklete alatt.

Dr. Ravasz László dunamelléki református püspök folyó évi június 8-án Erdélybe érkezett Bánffyahunyadon lakó szülei meglátogatására. Pár napi itten időzése után visszautazott Budapestre.

Jeruzsálemben a skót református egyház templomot és 20 személy befogadására alkalmas református szállót épített. Neve: *St. Andrews Hospice*.

Hargita-váralja jelképes székely község előljárósága és képviselőtestülete július 23-ától augusztus 2-áig országos székely hetet rendez *Budapesten*. A székely nép szellemi, történelmi és művészi kincsét gyűjtik össze ez alkalommal és mutatják be a nagyközönségnek.

Moszkvában az építészet egyik műremeke, a Megváltó temploma, legközelebb el fog tűnni. Ugyanis a szovjet-kormány a hatalmas székesegyház lebontását határozta el és helyébe szovjet-palotát épített.

A kínai kormány elnöke közelebről a modern kínai emberek részére az alábbi tíz parancsolatot bocsátotta ki:

1. Ne légy hivalkodó.
2. Ne légy büszke.
3. Ne légy lusta.
4. Órizkedj a házasságtöréstől és szerencsejátékoktól.
5. Ne dohányozz.
6. Ne igyál bort.
7. Ne végy kölcsön pénzt.
8. Ne hazudj.
9. Ne kívánj lőfegyvereket.
10. Ne félj a haláltól.

Az angol kormány egyik angol képviselő indítványára elrendelte az angol bíróságoknak katolikus bibliákkal való felszerelését, hogy a perekben esküre bocsátott katolikus tanuk arra tehesenek esküt. Az angol perrendtartás szerint ugyanis a törvénybe idézett tanuk nem kézfeltétellel, hanem a bibliára való kézrátétel-lel erősítik meg vallomásaikat.

Oroszországban, hogy a papírral takarékoskodjanak, nem szabad a könyveknél margót hagyni és nem szabad 64 oldalnál kisebb könyveket kiadni.

Angliába 14 és 18 év körüli gyermek (5 fiú és 7 leány) érkezett az amerikai gyermekszövetség megbízásából követségbe az angol és francia gyermekekhez, hogy a világbéke ügyét propagálják.

Berlinben építészeti kiállítást rendeztek. A kiállítással kapcsolatban több kongresszust tartottak a német fővárosban. A sok előadás közül külön s figyelmet érdemel Ernst May, Frankfurt város volt építészeti vezetőjének az előadása, aki meghívásra járt kint Oroszországban és személyesen győződhetett meg az ottani építészeti viszonyokról. Előadásában a többek között, a következőket mondja: A szovjet családot a család hagyományos szent fogalmával. Az állam összes polgárait, tehát az asszonyokat is, a köz szolgálatába állítja és így nem akarja elfogadni, hogy a nőnek a gyermek nevelés és a házi tűzhely ápolása a feladata. Ebből ered a szovjet elgondolása szerint a nép függő helyzete. Minthogy a kommunizmus a nőnek ugyanazt a munkakört utalja ki, mint a férfinak, az államnak kell átvennie a közlelmezés és gyermek nevelés munkáját. Ez az elmélet adja meg az ötéves program alapján épülő új városok háztípusainak karakterét.

Egyelőre még három háztípus él egymás mellett, melyek közül az első, az egyes családok otthona, már csak átmeneti állapotnak számít. Egy további átmenet a „Kollektívban“, melyben még a családok külön lakásai megmaradnak, de a nevelést és ételmezést a közveszi át.

A mi felfogásunknak legkevésbé megfelelő harmadik eset ez az ugynevezett „Kommune-Haus“. Itten már a lakás teljesen megszűnik. Ez építési típusnál, — vagyis a szovjet ideálnál — egy személynek hat-kilenc négyzetméternyi helyiséget, egy házaspárnak 12—18 négyzetméter helyiséget utalnak ki. Itten valóban csak alusznak, míg az élet maga, a minden ilyen házblokkhoz tartozó közös termekben zajlik le. Közös étkező, játék, munkatermek, klubok, közös konyha stb. szüntetik meg az egyéni élet összes megnyilvánulásait. Ezekben az új házakban a gyermek már teljesen elkerül a családköréből és már éjszakára sem tér vissza szüleihez, hanem csecsemő otthonokban az óvodákban és az intézetekben tölti el napjait és éveit mindaddig, míg belekapcsolódik a produktív munkába.

Londonban a British-múzeumban őrzik a világ legdrágább könyvét, — kézzel írott Bibliát, — amelynek a becserkéje 48 millió lei.

Spanyolország fennállása óta, most tartották meg az ottani protestánsok az első kongresszusokat, amelyen közszónetet szavaztak a kormánynak, hogy törvénybe iktatta vallásuk szabad gyakorlatát.

A kézdívásárhelyi r. kath. főgimnáziumot, tanítóképzővé alakították át.

Kolozsvárt folyó évi szeptember 6—7 napjain tartják meg az országos dalosversenyt, amelyre eddig már 71 dalárda jelentkezett, 4000 dalossal.

A magyarországi Országos Református Lelkészesület folyó évi konferenciáját és dr. Baltazár Dezső 20 éves püspöki jubileumi ünnepét Debrecenben tartja meg folyó évi aug. 26—szeptember 1 napjain.

Ugyanezen a napokra vagyis folyó évi augusztus 30-ikára van összehíva a magyarországi negyedik Országos Presbiteri Értekezlet is, ugyancsak Debrecenben.

Angliában a fogházakat megszüntetik, mert kevés a fogoly. Az elmúlt évben is 24 fogház vált feleslegessé.

Dr. Makkai Sándor református püspök f. évi július 1-én avatta fel nagy és előkelő közönség jelenlétében Marosvásárhelyt, a református kollegium dísztermében kilenc új diakonissza testvérünket.

Számuk még mindig nem teljes, aki tehát olvasóink nőtagjai közül elhivatást érez a diakonissza pályára, az forduljon kérésével Kovács Benedek ref. lelkész aa-hoz Marosvásárhelyre. Ref. Kollegium.

A kolozsvári református egyházközség a téglás-ut és környékén lakó református hitestvéreink részére iskolának is megfelelő gyülekezeti ima terem építését határozta el.

Olaszországban az ottani Földmívelésügyi miniszterium „Nemzeti olasz szőlőhét“ készíti elő és a szőlőhét nemzeti ünnepé nyilvánítva népnemepélyekkel, szüreti mulatságokkal, történelmi felvonulásokkal kapcsolják össze. A tavalyi olasz szőlőhét több, mint 140,000 mázsa szőlő elfogyasztását eredményezte s illetve ennyi szőlőt vont el a bortermeléstől. És remélik, hogy hova tovább a szőlőhét folytán a szőlőfogyasztás évről-évre fokozodni fog. És ez annál is inkább bekövetkezhetik, mert a „Szőlőhéten“ a hatóságok megszüntetnek minden olyan közterhet, ami a szőlő fogyasztását drágítja avagy gátolja, és a vasúton is 80%-os tarifa kedvezményt élvez az ezen idő alatt forgalomba kerülő szőlő. Mindezek felül Francia mintára szőlőkonzerváló vermek és hűtő házak építését vették tervébe, ami lehetővé teszi a friss szőlő fogyasztásnak az idejét a téli hónapokra kitolni.